

1952 M. TARPTAUTINĖ KONVENCIJA DĖL KAI KURIŲ TAISYKLIŲ, SUSIJUSIŲ SU JŪRŲ LAIVŲ AREŠTU, SUVIENODINIMO

Aukštosios Susitariančiosios Šalys,
pripažindamos, jog pageidautina susitarimu nustatyti tam tikras vienodas su jūrų laivų areštu
susijusias teisės normas,
nusprendė šiuo tikslu sudaryti konvenciją ir susitarė:

1 straipsnis

Šioje Konvencijoje toliau nurodytoms sąvokoms suteikiamos šios reikšmės:

1. „Jūrinis reikalavimas“ – reikalavimas, pareikštas dėl vieno ar kelių toliau išvardytų klausimų:
 - a) laivo padarytos žalos dėl susidūrimo arba dėl kitos priežasties;
 - b) laivo sukulto arba su laivo valdymu susijusio gyvybės praradimo ar kūno sužalojimo;
 - c) skęstančio laivo gelbėjimo;
 - d) susitarimo, susijusio su bet kurio laivo naudojimu ar nuoma pagal čarterio sutartį ar kitu būdu;
 - e) susitarimo, susijusio su krovinių gabenimu laivu pagal čarterio sutartį ar kitu būdu;
 - f) laivu gabenamų krovinių ir bagažo praradimo ar sugadinimo;
 - g) bendrosios avarijos;
 - h) bodmerės;
 - i) laivų vilkimo;
 - j) locmano paslaugų;
 - k) gaminių ar medžiagų, pristatytų į laivą bet kurioje vietoje ir skirtų jo eksploatacijai ar priežiūrai;
 - l) laivo statymo, remonto ar įrengimo arba mokesčių ir rinkliavų už naudojimąsi dokais;
 - m) atlyginimo laivų kapitonams, laivo vadovaujantiems asmenims ar įgulai;
 - n) laivo kapitono išlaidų, tarp jų krovinių siuntėjų, laivo frachtuotojų ar agentų išlaidų laivo ar jo savininko vardu;
 - o) ginčų dėl nuosavybės teisės į laivą arba jo valdymo;
 - p) laivo bendrasavininkų ginčų dėl laivo nuosavybės, valdymo, panaudojimo ar gaunamų pajamų;
 - q) laivo įkeitimo ar hipotekos.
2. „Areštas“ – laivo sulaikymas teismo nurodymu, siekiant užtikrinti jūrinio reikalavimo įvykdymą; tačiau ši sąvoka neapima laivo konfiskavimo vykdant teismo sprendimą.
3. „Asmuo“ – fiziniai asmenys, ūkinės bendrijos ir juridiniai asmenys, vyriausybės, jų žinybos ir valstybinės valdžios institucijos.
4. „Ieškovas“ – asmuo, tvirtinantis, kad egzistuoja jūrinis reikalavimas, kuris turėtų būti patenkintas jo naudai.

2 straipsnis

Laivas, plaukiojantis su susitariančiosios valstybės vėliava, gali būti areštuotas bet kurios susitariančiosios valstybės jurisdikcijoje siekiant užtikrinti kiekvieno jūrinio reikalavimo įvykdymą, tačiau jis negali būti areštuotas dėl jokio kito reikalavimo; vis dėlto laikoma, kad šios Konvencijos nuostatos neišplečia ir neapriboja vyriausybės ar jų žinyboms, valstybinės valdžios institucijoms arba dokų ar uostų administracijoms pagal galiojančius nacionalinius įstatymus ar kitus teisės aktus suteiktų teisių ar galių areštuoti, sulaikyti ar kitaip neleisti plaukti jų jurisdikcijoje esantiems laivams.

3 straipsnis

1. Laikydamasis šio straipsnio 4 dalies ir 10 straipsnio nuostatų, ieškovas gali areštuoti arba konkretų laivą, dėl kurio buvo pareikštas jūrinis reikalavimas, arba bet kurį kitą laivą, priklausančią asmeniui, kuris jūrinio reikalavimo pareiškimo metu buvo to konkretaus laivo savininkas, netgi tuo atveju, kai areštuojamas laivas yra pasiruošęs išplaukti; tačiau 1 straipsnio 1 dalies o, p arba q punktuose išvardytų jūrinių reikalavimų atvejais negali būti areštuotas joks kitas laivas, išskyrus tą, dėl kurio pareikštas reikalavimas.

2. Laikoma, kad laivai priklauso tam pačiam savininkui, kai visos laivų akcijos priklauso tam pačiam asmeniui ar asmenims.

3. Bet kurios iš susitariančiųjų valstybių vienoje ar kelse jurisdikcijose dėl to paties jūrinio reikalavimo, kurį pareiškia tas pats ieškovas, laivas negali būti areštuotas ir už jį negali būti mokamas užstatas ar suteikiama kita garantija daugiau negu vieną kartą; jeigu, siekiant išlaisvinti laivą arba išvengti gresiančio arešto, laivas kurioje nors iš tų jurisdikcijų areštuojamas arba už jį mokamas užstatas ar suteikiama kita garantija, kiekvienas paskesnis to ar bet kurio kito tam pačiam savininkui priklausančio laivo areštas, jei tą laivą areštuoja tas pats ieškovas siekdamas užtikrinti to paties jūrinio reikalavimo įvykdymą, panaikinamas, o laivas teismo ar kito atitinkamo tos valstybės teismo organo išlaisvinamas, jei ieškovas teismui ar kitam atitinkamam teismo organui negali įrodyti, kad užstato ar kitos garantijos prieš paskesnį areštą buvo atsisakyta arba kad yra rimta priežastis arešto nepanaikinti.

4. Jei laivo čarterio be įgulos (*charter by demise*) atveju dėl jūrinio reikalavimo, susijusio su šiuo laivu, yra atsakingas ne registruotasis laivo savininkas, o laivo nuomininkas, pagal šios Konvencijos nuostatas ieškovas gali areštuoti šį arba bet kurį kitą laivo be įgulos nuomininkui priklausančią laivą, tačiau dėl tokių jūrinių reikalavimų negali būti areštuotas joks kitas registruotajam savininkui priklausančias laivas. Šios straipsnio dalies nuostatos taikomos visais atvejais, kai ne registruotasis tam tikro laivo savininkas, o kitas asmuo yra atsakingas pagal su tuo laivu susijusį jūrinį reikalavimą.

4 straipsnis

Laivas gali būti areštuotas tik susitariančiosios valstybės, kurioje vykdomas areštas, teismo ar atitinkamo teismo organo sprendimu.

5 straipsnis

Teismas ar kitas atitinkamas teismo organas, kurio jurisdikcijoje buvo areštuotas laivas, leidžia išlaisvinti laivą tada, kai sumokamas reikiamo dydžio užstatas ar suteikiama kita garantija, išskyrus atvejus, kai laivas areštuojamas siekiant užtikrinti bet kurio 1 straipsnio 1 dalies o ir p punktuose numatytų jūrinių reikalavimų įvykdymą. Šiais atvejais teismas ar kitas atitinkamas teismo organas gali leisti toliau naudotis laivu jį valdančiam asmeniui, jei tas asmuo sumoka reikiamo dydžio užstatą ar suteikia kitą garantiją, arba gali priimti kitą sprendimą dėl laivo naudojimo jo arešto laikotarpiu.

Jei šalys nesusitaria dėl užstato ar kitokios garantijos dydžio, jų pobūdį ir dydį nustato teismas ar kitas atitinkamas teismo organas.

Prašymas išlaisvinti laivą, suteikiant tokias garantijas, nelaikomas atsakomybės pripažinimu arba teisės į laivo savininko atsakomybės teisinį apribojimą atsisakymu.

6 straipsnis

Visi klausimai dėl to, ar ieškovas yra atsakingas už nuostolius, atsiradusius dėl laivo arešto, ar už išlaidas, susijusias su užstato ar kitokios garantijos, suteiktos siekiant išlaisvinti ar apsaugoti nuo arešto laivą, sprendžiami pagal susitariančiosios valstybės, kurios jurisdikcijoje buvo areštuotas ar pareikalauta areštuoti laivą, teisę.

Procesines normas, susijusias su laivo areštu ir prašymu gauti 4 straipsnyje nurodytą sprendimą, taip pat visus su areštu susijusius procesinius klausimus reglamentuoja susitariančiosios valstybės, kurios jurisdikcijoje buvo areštuotas ar pareikalauta areštuoti laivą, teisė.

7 straipsnis

1. Šalies, kurioje buvo areštuotas laivas, teismai gali nagrinėti bylą iš esmės: jeigu pagal tos šalies nacionalinius įstatymus tie teismai turi jurisdikciją arba bet kuriuo iš šių atvejų:
 - a) jeigu šalyje, kurioje buvo areštuotas laivas, ieškovas turi nuolatinę gyvenamąją vietą arba pagrindinę verslo vietą;
 - b) jeigu reikalavimas pareikštas šalyje, kurioje buvo areštuotas laivas;
 - c) jeigu reikalavimas, susijęs su laivo kelione, kurios metu tas laivas buvo areštuotas;
 - d) jeigu reikalavimas pareikštas dėl susidūrimo arba esant aplinkybėms, numatytoms 1910 m. rugsėjo 23 d. Briuselyje pasirašytos Tarptautinės konvencijos dėl kai kurių teisės normų, susijusių su laivų susidūrimu, suvienodinimo 13 straipsnyje;
 - e) jeigu reikalavimas susijęs su skęstančio laivo gelbėjimu;
 - f) jeigu reikalavimas pareikštas dėl areštuoto laivo įkeitimo ar hipotekos.
2. Jeigu teismas, kurio jurisdikcijoje buvo areštuotas laivas, neturi jurisdikcijos nagrinėti ginčą iš esmės, pagal 5 straipsnį sumokėtas užstatas ar kita garantija laivui išlaisvinti turi konkrečiai numatyti, kad ji skiriama kaip garantija siekiant užtikrinti bet kokio sprendimo, kuris gali būti paskelbtas teismo, galinčio nagrinėti ginčą iš esmės, įvykdymą; teismas ar kitas atitinkamas šalies, kurioje buvo areštuotas laivas, teismo organas nustato terminą, per kurį ieškovas turi pareikšti ieškinį teisme, turinčiame jurisdikciją nagrinėti ginčą iš esmės.
3. Jei šalys susitarė pateikti ginčą kito konkretaus teismo, negu tas, kurio jurisdikcijoje buvo atliktas areštas, jurisdikcijai arba arbitražui, teismas ar kitas atitinkamas teismo organas, kurio jurisdikcijoje buvo areštuotas laivas, gali nustatyti terminą, per kurį ieškovas turi kreiptis į teismą.
4. Jeigu šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytais atvejais per nustatytą terminą ieškinyms nepareiškiamas ar į teismą nesikreipiama, atsakovas gali kreiptis dėl laivo išlaisvinimo arba dėl užstato ar kitos garantijos grąžinimo.
5. Šis straipsnis netaikomas patikslintos 1868 m. spalio 17 d. Reino Laivybos konvencijos nuostatų reglamentuojamais atvejais.

8 straipsnis

1. Šios Konvencijos nuostatos taikomos visiems laivams, plaukiojantiems su susitariančiosios valstybės vėliava bet kurios susitariančiosios valstybės jurisdikcijoje.
2. Laivas, plaukiojantis su valstybės, kuri nėra susitariančioji valstybė, vėliava, gali būti areštuotas bet kurios susitariančiosios valstybės jurisdikcijoje dėl bet kurio iš 1 straipsnyje išvardytų jūrinių reikalavimų arba dėl bet kokio kito reikalavimo, kurį pareiškus susitariančiosios valstybės įstatymai leidžia areštą.
3. Nepaisant to, kiekviena susitariančioji valstybė turi teisę visiškai ar iš dalies netaikyti šios konvencijos bet kurios valstybės, kuri nėra viena iš susitariančiųjų valstybių, vyriausybei ar asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji ar pagrindinė verslo vieta arešto metu nėra kurioje nors susitariančiojoje valstybėje.

4. Jokia šios Konvencijos nuostata nekeičia ir neturi įtakos atitinkamoje susitariančiojoje valstybėje galiojančioms teisės normoms, reglamentuojančioms bet kurio laivo, esančio tos valstybės ar jos vėliavos jurisdikcijoje, areštą, jeigu areštuoti prašo asmuo, kurio nuolatinė gyvenamoji ar pagrindinė verslo vieta yra toje valstybėje.

5. Jei jūrinį reikalavimą subrogacijos, teisių perleidimo ar kitokiu būdu pareiškia trečioji šalis, o ne tikrasis ieškovas, šioje Konvencijoje laikoma, kad ta trečioji šalis turi tą pačią nuolatinę gyvenamąją ar pagrindinę verslo vietą, kaip ir tikrasis ieškovas.

9 straipsnis

Jokia šios Konvencijos nuostata negali būti aiškinama kaip sukurianti teisę pareikšti ieškinį, kuri, išskyrus šios Konvencijos nuostatas, nebūtų atsiradusi pagal bylą nagrinėjusio teismo taikomą teisę, taip pat kaip sukurianti jūrinio turto suvaržymo teisę, kuri nenumatyta tokioje teisėje ar Jūrinių įkeitimų ir turto suvaržymo konvencijoje, jei ji taikoma.

10 straipsnis

Aukštosios Susitariančiosios Šalys, deponuodamos pasirašymo, ratifikavimo arba prisijungimo dokumentus, gali padaryti išlygą:

a) laivo areštui dėl bet kurio iš 1 straipsnio o ir p punktuose išvardytų reikalavimų taikyti ne šią Konvenciją, bet šalių nacionalinius įstatymus;

b) netaikyti 3 straipsnio 1 dalies jų jurisdikcijoje esančio laivo areštui dėl reikalavimų, numatytų 1 straipsnio q punkte.

11 straipsnis

Aukštosios Susitariančiosios Šalys įsipareigoja perduoti arbitražui visus valstybių ginčus, kylančius dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, tačiau tai negali pažeisti įsipareigojimų tų Aukštųjų Susitariančiųjų Šalių, kurios susitarė savo ginčus perduoti nagrinėti Tarptautiniam Teisingumo Teismui.

12 straipsnis

Ši Konvencija pateikiama pasirašyti Devintojoje jūrų teisės diplomatinėje konferencijoje atstovaujamos valstybės. Pasirašymo protokolas parengiamas padedant Belgijos užsienio reikalų ministerijai.

13 straipsnis

Ši Konvencija ratifikuojama ir ratifikavimo dokumentai deponuojami Belgijos užsienio reikalų ministerijoje, kuri praneša visoms šią Konvenciją pasirašiusioms ir prie jos prisijungusioms valstybėms apie visų ratifikavimo dokumentų deponavimą.

14 straipsnis

a) Dviem pirmosioms šią Konvenciją ratifikuojančioms valstybėms ji įsigalioja po šešių mėnesių nuo antrojo ratifikavimo dokumento deponavimo dienos.

b) Kiekvienai šią Konvenciją pasirašiusiai valstybei, kuri ratifikuoja ją po antrojo ratifikavimo dokumento deponavimo, Konvencija įsigalioja po šešių mėnesių nuo tos valstybės ratifikavimo dokumento deponavimo dienos.

15 straipsnis

Prie šios Konvencijos gali prisijungti kiekviena Devintojoje jūrų teisės diplomatinėje konferencijoje neatstovauta valstybė.

Apie kiekvienos valstybės prisijungimą pranešama Belgijos užsienio reikalų ministerijai, kuri diplomatiniais kanalais praneša apie tai visoms šią Konvenciją pasirašiusioms ir prie jos prisijungusioms valstybėms.

Ši Konvencija prie jos prisijungiančiai valstybei įsigalioja praėjus šešioms mėnesiams nuo tokio pranešimo gavimo dienos, bet ne anksčiau, negu ji įsigalios pagal 14 straipsnio a punkto nuostatas.

16 straipsnis

Praėjus trejiems metams nuo šios Konvencijos įsigaliojimo tam tikrai Aukštajai Susitariančiai Šaliai arba bet kada vėliau, ta Šalis gali pareikalauti, kad būtų sušaukta konferencija Konvencijos pakeitimams apsvarstyti.

Kiekviena šia teise norinti pasinaudoti Aukštoji Susitariančioji Šalis apie tai praneša Belgijos Vyriausybei, kuri per šešis mėnesius nuo tokio pranešimo sušaukia konferenciją.

17 straipsnis

Kai ši Konvencija įsigalioja Aukštajai Susitariančiai Šaliai, ši Aukštoji Susitariančioji Šalis turi teisę bet kuriuo metu ją denonsuoti. Denonsavimas įsigalioja praėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kurią pranešimą apie jį gavo Belgijos Vyriausybė, kuri diplomatiniais kanalais praneša apie tą pranešimą visoms kitoms Aukštosioms Susitariančiosioms Šalims.

18 straipsnis

a) Kiekviena Aukštoji Susitariančioji Šalis šios Konvencijos ratifikavimo ar prisijungimo prie jos metu arba bet kuriuo metu po ratifikavimo ar prisijungimo gali raštu pranešti Belgijos užsienio reikalų ministerijai, kad Konvencija galioja visose teritorijose, už kurių tarptautinius ryšius ji atsako. Tokiame pranešime nurodytoms teritorijoms Konvencija įsigalioja praėjus šešioms mėnesiams nuo tos dienos, kurią tą pranešimą gavo Belgijos užsienio reikalų ministerija, bet ne anksčiau kaip Konvencijos įsigaliojimo šiai Aukštajai Susitariančiai Šaliai dieną.

b) Aukštoji Susitariančioji Šalis, pagal šio straipsnio a punktą pareiškusi apie Konvencijos galiojimą bet kuriai teritorijai, už kurios tarptautinius ryšius ji atsako, bet kuriuo metu vėliau pranešimu Belgijos užsienio reikalų ministerijai gali pareikšti, kad Konvencija toje teritorijoje nebegalioja, ir, praėjus vieneriems metams nuo tos dienos, kurią Belgijos užsienio reikalų ministerija gavo tokį pranešimą, Konvencija toje teritorijoje negalioja.

c) Belgijos užsienio reikalų ministerija diplomatiniais kanalais praneša visoms pasirašiusioms ir prisijungusioms valstybėms apie kiekvieną pagal šį straipsnį gautą pranešimą.

Priimta 1952 m. gegužės 10 d. Briuselyje prancūzų ir anglų kalbomis. Abu tekstai yra autentiški.
